

Tien jaar 'Drukwerk in de marge'

Het Nieuwsblad 19-6-'85

Ambachtelijkheid uit liefhebberij

Tot begin juli is in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag de tentoonstelling van de stichting 'Drukkers in de marge' te zien, ongeveer 200 door Tom van Deel geselecteerde uitgaven van kleine drukkers. In het Rijksmuseum Meermanno-Westreenianum/Museum van het Boek (een paar minuten lopen) is het tweede deel van de tentoonstelling ingericht. Hier wordt een overzicht gegeven van de bij de Stichting aangesloten actieve personen, de klemtoon ligt op het typografische aspect.

Wie denkt alle afzonderlijke uitgaven van en over een bepaalde schrijver of dichter te kennen, loopt op de tentoonstelling Drukkers in de marge de kans toch nog iets onbekends in handen te krijgen. Kleine drukkers weten vaak uit verzamel- of jubileumbundels van vroeger vergeten teksten te halen, die zij bibliofiel herdrukken.

Zo kan men op de tentoonstelling in Den Haag Drie Dichtsels van J. C. Bloem aantreffen die anderszins niet in de handel zijn. Om helemaal hebzuchtig van te worden zijn de boekjes van het uitgevertje Bèbert (genoemd naar de kat van Céline) die in een bijzonder kleine oplage geproduceerd worden. Ook vindt men er prachtige drukwerkjes met teksten van K. Schippers, J.H. Leopold, Jan Hanlo, Gerrit Komrij, L. Th. Lehmann en Boudewijn Büch.

Voorgeschiedenis

De voorgeschiedenis van Drukwerk in de Marge is drieledig. Aan de basis staan politieke pamflet-

tisten uit de jaren zestig, kunstenaars die hun ideeën door middel van geschreven en geïllustreerde boekjes presenteerden en vrijetijdsdrukkers die gewoon mooie boekjes wilden maken. Reinold Kuipers, oud directeur van uitgeverij Querido is er één uit die laatste groep.

Al in 1954 maakte hij samen met Simon Carmiggelt 'n boekje Twin set geheten met gedichten van hen beiden.

Omdat het marginale drukken steeds meer gebeurde én omdat het loodzetten op het punt stond te verdwijnen, kwamen in mei 1975 enige tientallen amateur-drukkers en -uitgevers bij elkaar om een stichting op te zetten die de onderlinge contacten bevorderde en de gezamenlijke belangen zou behartigen.

Dat 'belangen' moet niet te zakelijk worden opgevat want de stichting herbergt alleen drukkers en uitgevers die het vak als liefhebberij beoefenen. Belangstellenden die op de hoogte willen blijven van de activiteiten van de marge-drukkers, kunnen zich als lid opgeven. Zowel onder de drukkers

als onder de auteurs bevinden zich zeer gerenommeerde vakmensen.

Brandon

In het meest recente nummer van het literaire tijdschrift Het Oog in 't Zeil staat in de rubriek 'Perifeer', waarin de nieuwe 'marginale' boekjes besproken worden, een lovende recensie over De Brandon Pers uit Tilburg. „Van de Brandon Pers in Tilburg rollen al jaren produkten van een constante kwaliteit, een onmiskenbaar eigen karakter en een verbijsterend lage prijs.” Ook in het Museum van het Boek is een bundel van de Brandon Pers geselecteerd. In de begeleidende catalogus zijn twee pagina's aan de eigenaar van deze pers gewijd, de emeritus-hoogleraar F. van der Ven. Die legt uit wat Brandon in het Frans betekent: strovuurtje, brandt hevig maar kort.

Iets wat geen waardering verdient, maar waar drukkers in de marge zich wel eens aan bezondigen, is het roofdrukken, het reproduceren van een tekst zonder dat de auteur daar toestemming voor gegeven heeft. Een voorbeeld daarvan is in Den Haag te zien: in een oplage van 99 exemplaren is Marmerkijker van Th. Sontrop er als roofdruk tentoongesteld.

Begeleidende teksten zijn: Drukkers in de Marge met een inleiding van Ernst Braches (prijs f 25,-) en 10 jaar Stichting Drukwerk in de Marge (prijs f 3,50). De boekjes zijn ook te bestellen op het secretariaat van de stichting, Leidse Slootweg 4, 2481 KH Woubrugge.